

АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СПРАВАХ ПРО ПОРУШЕННЯ САНІТАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Дотримання норм санітарного законодавства України в умовах триваючої повномасштабної збройної агресії видається необхідною запорукою ефективного запобігання поширенню інфекційних захворювань в екстраординарних умовах функціонування системи охорони здоров'я.

Інститут адміністративної відповідальності сьогодні залишається одним із основних правових механізмів забезпечення режиму законності у процесі реалізації карантинних та протиепідемічних заходів. При цьому відповідними повноваженнями щодо застосування заходів адміністративно-правового примусу за недотримання санітарного законодавства наділені зокрема й органи місцевого самоврядування.

Загалом, адміністративна відповідальність за порушення санітарного законодавства закріплена у ст. 42 «Порушення санітарних норм» та ст. 44-3 «Порушення правил щодо карантину людей» Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) [1].

Зі свого боку адміністративно-юрисдикційні повноваження органів місцевого самоврядування у справах про порушення санітарного законодавства обмежені ст. 44-3 КУпАП, якою передбачено адміністративну відповідальність за порушення правил карантину людей.

Відповідно до ст. 219 КУпАП у разі вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 44-3 КУпАП застосовувати адміністративні стягнення мають право виконавчі органи сільських, селищних і міських рад. Норми ч. 2 ст. 44-3 КУпАП встановлюють адміністративну відповідальність за перебування особи в громадському місці без вдягнутих засобів індивідуального захисту під час оголошення карантину, тобто захисної маски або респіратора [1]. Зазначені законодавчі положення корелюють з нормами законодавства про місцеве самоврядування. Так, пп. 4 п. «б» ч. 1 ст. 38 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР виконавчі органи міських, селищних і сільських рад мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення, віднесені законодавством до їх відання. Також можуть утворюватись адміністративні комісії для розгляду протоколів про адміністративні правопорушення [2].

Слід зазначити, що основні завдання виконавчих комітетів сільських, селищних, міських рад полягають у вирішенні соціально-економічних проблем територіальної громади. При цьому виконання правоохоронних задач або здійснення правосуддя не належить до повноважень таких органів місцевого самоврядування. Сутність проблеми полягає у тому, що члени виконавчого комітету можуть не мати юридичної освіти, але наділені при цьому адміністративно-юрисдикційними повноваженнями. У зв'язку з цим обґрунтованою видається пропозиція щодо обов'язкової наявності юридичної освіти для частини посадових осіб місцевого самоврядування, які входять до складу таких виконавчих органів.

Варто наголосити, що виконавчі комітети сільських, селищних і міських рад належать до колегіальних органів. До особливостей розгляду протоколів про адміністративні правопорушення колегіальними органами місцевого самоврядування можна віднести такі:

а) відповідно до ч. 1 ст. 38 КУпАП у разі, коли справи про адміністративне правопорушення підвідомчі не суду, а іншому органу влади, адміністративне стягнення має бути накладене не пізніше ніж, як через два місяці після його вчинення;

б) за ст. 278 КУпАП перед початком засідання колегіального органу має бути оголошений його склад;

в) згідно зі ст. 281 КУпАП під час засідання колегіального органу ведеться протокол, в якому повинні бути відображені відомості, встановлені законодавством. Протокол має бути підписаний головуючим та секретарем засідання [1].

Зазначені вище особливості мають бути враховані в роботі виконавчого органу місцевого самоврядування під час притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності. У зазначеному аспекті для забезпечення дотримання вимог адміністративно-деліктного законодавства доцільно залучати юриста для участі у засіданнях виконавчого комітету міської ради.

Також посадові особи органів місцевого самоврядування наділені повноваженнями зі складання протоколів про адміністративні правопорушення за ч. 1 ст. 44-3 КУпАП (порушення правил карантину людей), що закріплено у п. 2 ч. 1 ст. 255 КУпАП [1].

В контексті цього Б. О. Логвиненко зазначає, що норми законодавства про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я мають бути синхронізовані з вимогами галузевих законодавчих актів [3, с. 110]. Відповідне твердження стосується і законодавства про місцеве самоврядування. На нашу думку, в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» мають бути передбачені норми про повноваження посадових осіб виконавчих комітетів сільських, селищних, міських рад складати протоколи у справах про порушення санітарного законодавства, а саме щодо порушення правил карантину людей.

В аспекті викладеного ще у квітні 2020 року Харківською міською радою було прийнято рішення «Про наділення повноваженнями складати протоколи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 44-3 КУпАП «Порушення правил карантину людей». Згідно з наведеним рішенням право складати такі протоколи отримали три посадові особи Управління споживчого ринку Департаменту адміністративних послуг та споживчого ринку Харківської міської ради [4].

Слід зауважити, що згідно зі ст. 255 КУпАП правом складання протоколів про вчинення адміністративних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 44-3 КУпАП наділені і посадові особи Національної поліції (поліцейські), уповноважені особи органів охорони здоров'я, санітарно-епідеміологічної служби та виконавчих комітетів місцевих рад. Водночас у разі вчинення проступку, закріпленого у ч. 2 ст. 44-3 КУпАП, протоколи про адміністративні правопорушення можуть складати виключно уповноважені особи органу місцевого самоврядування [1].

Підводячи підсумок слід зазначити, що адміністративно-юрисдикційні

повноваження органів місцевого самоврядування у справах про порушення санітарного законодавства обмежені правом складання протоколів про адміністративні правопорушення щодо порушення правил карантину людей. Виконавчі комітети сільських, селищних, міських рад можуть розглядати справи про адміністративні правопорушення, передбачені ч. 2 ст. 44-3 КУпАП.

Для удосконалення провадження у справах про адміністративні правопорушення у відповідних категоріях справ, вбачається доцільною реалізація таких кроків:

по-перше, передбачити обов'язкову наявність юридичної освіти для частини посадових осіб місцевого самоврядування, які входять до складу таких виконавчих органів;

по-друге, доповнити Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» окремою нормою про уповноваження посадових осіб органів місцевого самоврядування складати протоколи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 44-3 КУпАП.

Вважаємо, що реалізація відповідних кроків сприятиме покращенню практики правозастосування у зазначених категоріях справ про адміністративні правопорушення та мінімізує порушення санітарного законодавства України в майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кодекс про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text_

2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

3. Логвиненко Б. О. Провадження в справах про адміністративні правопорушення в сфері охорони здоров'я: поточні проблеми і прогнозовані перспективи. *Публічне право.* 2019. № 2 (34). С. 107–112.

4. Про наділення правом складати протоколи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 44-3 КУпАП «Порушення правил щодо карантину людей»: рішення Харківської міської ради від 22.04.2020 № 243. *Харківська міська рада. Офіційний сайт.* URL: <https://doc.city.kharkov.ua/uk/profile/document/view/id/686305>